

Impact netcongestie op Regionale Energie Strategie steeds duidelijker

Aan: Colleges van B&W van de RES U16

Van: RES U16

Datum: 11 april 2022

Netcongestie beperkt uitvoering van de RES

Op 12 oktober 2021 kondigde TenneT congestie af voor het terugleveren van elektriciteit op het nationale en regionale energienetwerk in de provincie Utrecht. Dit nieuws kwam onverwacht voor alle overheden en regionale netbeheerder Stedin, die al sinds 2018 samen aan de slag zijn om de opgaven uit het Klimaatakkoord middels een Regionale Energie Strategie vorm te geven. De netcongestie betekent dat nieuwe grootschalige zon- en windinitiatieven in de provincie Utrecht voorlopig niet meer vanzelfsprekend aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet. Na de bekendmaking van dit nieuws gaf TenneT aan dat na een congestiemanagementonderzoek, begin 2022 duidelijk zou worden welke oplossingen op de korte en lange termijn mogelijk zijn om de problemen rond netcongestie aan te pakken. Tussen half oktober en maart hebben er verschillende bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden tussen TenneT en de Provincie Utrecht. Tot nu toe is het congestiemanagementonderzoek nog niet afgerond. De reden voor de vertraging is dat TenneT in afwachting is van nieuwe regelgeving van de ACM rond de ruimte die zij hebben om tijdelijke maatregelen te kunnen nemen tegen de netcongestie. Naar verwachting is de nieuwe regelgeving van de ACM in juni bekend. Tijdens de KNR-tafel van 6 april heeft TenneT een presentatie gegeven over hoe de netcongestie structureel op te lossen is. Waar zij eerder nog uitgingen van 2026 tot 2029, noemt TenneT nu 2029 als moment waarop uiterlijk de capaciteit weer toereikend moet zijn. TenneT verwacht in de zomer van 2022 het congestiemanagementonderzoek en het investeringsplan afgerond te hebben.

Forse investeringen in het energiesysteem noodzakelijk om in alle opgaven stappen te zetten

Investeren in het energiesysteem is noodzakelijk om aan alle opgaven in de Provincie Utrecht te kunnen voldoen. Uit verschillende studies van zowel TenneT als de Provincie Utrecht blijkt dat de komende jaren forse investeringen nodig zijn in het energiesysteem om alle vraag en het aanbod aan elektriciteit goed te kunnen ondervangen. Er staan veel ontwikkelingen gepland. Er is een grote woningbouwopgave, steeds meer inwoners willen elektrisch gaan rijden, nieuwe bedrijventerreinen worden aangelegd en er wordt een overstap gemaakt naar duurzame elektriciteit. Al deze opgaven hebben een stevige impact op ons elektriciteitsnet. Ofwel omdat er een grote vraag is naar elektriciteit ofwel omdat er veel invoeding vanuit zon- en windenergie op het net moet worden aangesloten. Om de komende jaren een stabiel en veilig elektriciteitsnet te garanderen en deze opgaven mogelijk te maken investeren TenneT en Stedin samen zo'n 740 miljoen euro in de Provincie Utrecht in het uitbreiden van midden- en tussenstations en het verzwaren van elektriciteitskabels.

Planning RES en oplossing netcongestie lopen niet gelijk

De structurele oplossingen die worden geboden door de investeringen van TenneT en Stedin helpen op de lange termijn om de netcongestie op te lossen. Alleen loopt de planning hiervan niet gelijk met de planning van de Regionale Energie Strategieën uit de Provincie Utrecht. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de plannen uit de RES'en uiterlijk in 2025 vergund worden en in 2030 gerealiseerd zijn. Met elkaar gaan we alles op alles zetten om dat voor elkaar te krijgen.

Maatregelen voor de korte termijn om toch duurzame opwek mogelijk te maken

Toch bieden de eerste voorzichtige resultaten uit het congestiemanagementonderzoek ook ruimte om een aantal initiatieven door te laten gaan. Door samenhangende maatregelen te nemen kan TenneT de komende jaren naar verwachting 100 tot 225 MW aan capaciteit op het elektriciteitsnet in de

Provincie Utrecht vrijmaken voor nieuwe projecten. Denk hierbij aan afspraken met bedrijven die veel energie verbruiken om op bepaalde tijden juist wel of juist niet elektriciteit af te nemen. Of TenneT capaciteit kan vrijmaken, hangt af van de vraag of de wet- en regelgeving rond netcongestie binnen de ACM-code wordt aangepast en de bereidwilligheid van bedrijven om hieraan mee te werken.

Oproep van TenneT: 'Help ons om sneller uit te breiden'

TenneT heeft tijdens de presentatie van 6 april een duidelijke oproep gedaan aan de bestuurders van de RES U16. In principe kan het technische proces van het ontwerpen, tekenen, plannen en realiseren van uitbreidingen van midden- en tussenstations en het doortrekken van elektriciteitskabels in maximaal 4 jaar klaar zijn. Voor het doorlopen van de wettelijk voorgeschreven ruimtelijke procedures komen hier nog vele jaren bij. Bestuurders binnen de RES U16 kunnen helpen om 2029 dichterbij te halen, door alle mogelijke wegen te bewandelen om de ruimtelijke procedures zo snel mogelijk te doorlopen.

De weg naar de Regionale Energie Strategie ziet er anders uit dan gepland

Voorzitter van de RES U16, Rob Jorg: 'De huidige situatie zet de ambities van de RES U16 om in 2030 1,8 TWh te realiseren onder druk. Met alle gerealiseerde en geplande initiatieven voor de grootschalige opwek van zon- en windenergie realiseren we ongeveer de helft van de ambitie tot 2030. Maar door slimme afspraken te maken over wanneer welke projecten, met welke capaciteit het beste kunnen worden aangesloten, kunnen we als RES stappen blijven zetten. Zodra er capaciteit in het elektriciteitsnet beschikbaar komt, moeten we klaarstaan om deze optimaal te benutten. Verder moeten we oog hebben voor een goede balans tussen zon- en windenergie. Daarnaast zijn er een aantal gemeenten in de grensgebieden van onze Provincie Utrecht, zoals gemeente Vijfheerenlanden en delen van gemeente Woerden en Oudewater waar geen congestie heerst. Om stappen te kunnen blijven zetten moeten we de gemaakte plannen verder blijven uitwerken en voorbereiden met alle betrokken organisaties.

De Provincie Utrecht, de RES U16 en Stedin blijven de komende maanden met TenneT in gesprek om goed te borgen of de geplande investeringen van de grond komen. Als overheden en netbeheerders moeten we ervoor zorgen dat we het maximale doen, om eerder dan 2029 ruimte te maken op het net en de benodigde capaciteit beschikbaar te hebben voor de grootschalige opwek van zon- en windenergie. Ook het Ministerie van EZK heeft hierin voor ons een belangrijke rol. Door de sturing die zij geven aan het wettelijk kader waar binnen de landelijke netbeheerder opereert hebben zij een sleutelrol. Want uiteindelijk hebben wij allen de opdracht om de afspraken uit het Klimaatakkoord te realiseren.'